

NATIONALEKONOMI OCH EKONOMETRI, 120 HÖGSKOLEPOÄNG

Economics and econometrics, 120 Higher Education Credits

Utbildningsprogrammet är inrättat den 4 oktober 2005 av fakultetsnämnden för humaniora och samhällsvetenskap. Utbildningsplanen är senast fastställd den 8 oktober 2009 av fakultetsnämnden för ekonomi, management och innovation.

1 ALLMÄNT

Masterprogrammet Nationalekonomi och ekonometri omfattar 120 högskolepoäng. Det leder till en masterexamen med fördjupning inom huvudområdet nationalekonomi.

Det finns en bred internationell och inhemsk arbetsmarknad för utredare och analytiker med kvalificerad kunskap i ekonomisk teori, ekonomiska modeller och statistisk metodik inom både offentlig sektor och privat näringsliv. Vid nationella ministerier och myndigheter och i internationella organ där utredningar och analyser tidigare utfördes främst av personer med bakgrund i juridik, statsvetenskap eller andra samhällsvetenskaper efterfrågas i växande utsträckning personer med nationalekonomisk skolning. Detta är påtagligt bland annat inom följande områden: konkurrenspolitik och marknadsvård, reglering av nätverksindustrier (elektronisk kommunikation, el, transporter), miljö- och naturresurspolitik, arbetsmarknadspolitik, konsumentpolitik, tillsyn av finansiella marknader, utvärdering av offentlig verksamhet. Dessa kompletterar traditionella fält för samhällsekonomer som bank och finansiering, konjunkturanalys, skatte-, finans- och penningpolitik. Inom den privata sektorn finns arbeten av detta slag inom banker, branschföreningar, utredningsinstitut med mera.

För kvalificerat analysarbete krävs ofta goda kunskaper i ekonomisk teori och ekonomiska modeller. Vidare krävs som regel förmåga att genomföra kvantitativ empirisk analys, vilket kräver skolning i statistisk teori och metod. Informationsteknikens utveckling har gjort det allt lättare att samla in, sammanställa, lagra och behandla data, till exempel svar från kund- och patientenkäter eller finansiella tidsserier. I takt med detta har den ekonometriska metodarsenalen för att analysera ekonomiska problem med sådana data vuxit. Programmet är avsett att ge studenterna den kunskap på avancerad nivå i nationalekonomi och ekonometri i kombination med träning i självständig och kritisk analys på vetenskaplig grund, som krävs för ett arbete som utredare och analytiker.

Programmet är huvudsakligen avsett som yrkesutbildning, men är även avsett för studenter som är intresserade och bedriva studier på forskarnivå.

2 UTBILDNINGENS MÅL

2.1 Mål för utbildning på avancerad nivå

Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

(1 kap. 9 § högskolelagen [HL])

2.2 Mål för programmet Nationalekonomi och ekonometri

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap 9 § HL)

Kunskap och förståelse

För masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,

- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

(bilaga 2, högskoleförordningen [HF])

Utöver detta har Örebro universitet som mål att den studerande efter avslutad utbildning skall

- *kunna* mikroekonomisk och makroekonomisk teori på en så avancerad nivå som krävs för att
 - o själv genomföra professionell utredning och analys av ekonomisk-politiska problem
 - o tillgodogöra sig aktuell forskningslitteratur
 - o själv genomföra forskning på replikerings- (eller adapterings-) nivå eller som deltagare i ett forskningsteam med seniora forskare.
- *kunna* statistisk och ekonometrisk metod i tillräcklig utsträckning för att
 - o själv genomföra professionell empirisk utredning och analys av ekonomisk-politiska problem
 - o själv utföra forskning på replikerings- (eller adapterings-) nivå eller tillsammans med seniora forskare lämna bidrag till ett gemensamt forskningsprojekt
- vara *förtrogen* med den teori och metod som används i några av de på arbetsmarknaden vanliga tillämpningsområdena för nationalekonomisk och ekonometrisk analys, till exempel miljöekonomi, finansiell ekonomi, offentlig ekonomi, utvecklingsekonomi och mikroekonometri.
- vara *förtrogen* med och få en *förståelse* av aktuell ekonomisk-politisk diskussion och analys inom utvalda områden, *förmåga* att formulera relevanta problem som utgångspunkt för analys och *förmåga* att strukturera, planera och genomföra en sådan analys.

Dessa mål härleds ur krav som kan ställas på förmåga att genomföra självständigt arbete som utredare och analytiker.

3 UTBILDNINGEN

3.1 Utbildningens huvudsakliga uppläggning och innehåll

Programmet inleds med en kurs i matematik, Mathematics for Statistical and Economic Analysis, omfattande 7,5 högskolepoäng. Matematikkursen är en förutsättning för att studenterna skall kunna tillgodogöra sig programmets kurser i nationalekonomi och statistik och är därför obligatorisk, utom för studenter som redan tillgodogjort sig motsvarande kunskaper i grundutbildningen. Dessa erbjuds i stället ett val mellan den första kursen i finansiell ekonomi, Finansiering: Portföljval, tillgångspriser och derivat, (7,5 högskolepoäng) och kursen Offentlig ekonomi (7,5 högskolepoäng). Efter dessa två kurser följer två kurser om vardera 7,5 högskolepoäng i statistik, Statistical Theory I och Statistical Theory II. Statistikkurserna kan sägas lägga grunden för de två kurserna i ekonometri under den andra terminen. Terminen avslutas med en mikrokurs omfattande 7,5 högskolepoäng.

Andra terminen innehåller två kurser i nationalekonomi och två kurser i statistik. Samtliga dessa fyra kurser omfattar 7,5 högskolepoäng. De två statistikkurserna behandlar i huvudsak

ekonometri. De två ekonomikurserna är kursen Spelteori och beteendekonometri (7,5 högskolepoäng) och kursen Globalisering (7,5 högskolepoäng). Båda dessa kurser kan ersättas av andra valbara avancerade kurser i nationalekonomi som ges vid andra tidpunkter. Inom ramen för masterprogrammet finns även en så kallad etappavgång till magisterexamen. En student som tillägnat sig 30 högskolepoäng på masterprogrammets första termin, kursen Econometrics 1 samt ytterligare en avancerad kurs i nationalekonomi har möjlighet att ta ut en magisterexamen i nationalekonomi efter ett självständigt arbete (magisteruppsats) om 15 högskolepoäng.

Tredje terminen inleds med tre parallella kurser, samtliga omfattande 7,5 högskolepoäng, där studenten väljer en. De tre kurserna är: Finansiering: Portföljvaljsteori, tillgångspriser och derivat, Utvecklingsekonomi: Policymaking i utvecklingsländer samt Offentlig ekonomi. Kursen Finansiering: Portföljvaljsteori, tillgångspriser och derivat är valbar för dem som läst matematik under termin 1. Därefter följer kursen Makroekonomi om 7,5 högskolepoäng. Terminen avslutas med kurser om 15 högskolepoäng, där studenten väljer att antingen läsa två av följande kurser: kursen Riskhantering om 7,5 högskolepoäng, kursen Mikroekonometri om 7,5 högskolepoäng, samt kursen Miljöekonomi om 7,5 högskolepoäng, eller en av de tre kurserna i kombination med att påbörja det självständiga arbetet. Masterprogrammets självständiga arbete omfattar totalt 30 högskolepoäng, av vilka motsvarande 7,5 högskolepoäng kan genomföras under termin tre.

Den sista och fjärde terminen på masterprogrammet domineras av kursen Självständigt arbete. Det självständiga arbetet, som kan ha inletts med 7,5 högskolepoäng under termin tre, fortsätter med 30, alternativt ytterligare 22,5, högskolepoäng under termin fyra. Parallellt med uppsatsarbetet kan studenten läsa en av följande kurser Financial and Macro Economic Time Series Models 7,5 högskolepoäng eller Marknad och styrning, 7,5 högskolepoäng.

3.2 Kurser som ingår i programmet

Termin 1

Statistics, second level, Mathematics for Statistical and Economic Analysis, 7,5 högskolepoäng

Kursen i matematik är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå för studenter med motsvarande kurs i sin grundexamen. Kursen behandlar bland annat optimering under bivillkor, matrisalgebra och differentiering.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Finansiering: Portföljvaljsteori, tillgångspriser och derivat, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas linjär- och icke-linjär programmering, intertemporär optimering under säkerhet, portföljteori, arbitrage-teori, obligationsportföljimmunisering samt portföljevaluering.

Statistics, second level, Statistical Theory I, 7,5 högskolepoäng

Statistics second level, Statistical Theory II, 7,5 högskolepoäng

De två kurserna är obligatoriska och behandlar sannolikhetsteori, oberoende och betingning, Bayes sats, diskreta fördelningar, varians, kontinuerliga fördelningar, funktioner av slumpvariabler, multivariata fördelningar, kvadratiska former, samplingfördelningar, inferensteori, punktskattning, konfidensintervall, asymptotisk teori, olika former av

konvergens, punkttestimeringsteori, egenskaper i små och stora sampel, hypotestestning, Neyman-Pearson, LR-, LM- (score) samt Waldtester.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Mikroekonomi, 7,5 högskolepoäng

Kursen är obligatorisk. Inom ramen för denna kurs behandlas modeller för individuella val, extremvillkor vid konsumtion, produktion och vinst, metoder för dualitetsoptimering. konvexitet och extremvillkor, konsumtionsteori och efterfrågefunktioner, utgifts- och kostnadsfunktioner, allmän jämvikt, spel samt välfärdsteori.

Termin 2

Statistics, second level, Econometrics I, 7,5 högskolepoäng

Kursen är obligatorisk. Inom ramen för denna kurs behandlas linjär regression, endogenitet och instrumentalvariabelskattning.

Statistics, second level, Econometrics II, 7,5 högskolepoäng

Kursen är obligatorisk för de studenter som avser att ta ut en masterexamen. Inom ramen för denna kurs behandlas multivariata regressionsmodeller, simultana ekvationer, paneldatamodeller, generaliserade momentmetoden (GMM) samt univariata och multivariata tidsseriemodeller.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Globalisering, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas teorin för resursallokering i öppna ekonomier, drivkrafterna för internationell handel och specialisering, effekter av internationell handel och internationell konkurrens på priser, industristruktur och inkomstfördelning, samband mellan internationalisering och ekonomisk tillväxt, internationella faktorrörelser samt effekter av ekonomisk integration.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Spelteori och beteendekonomi, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Kursen ger en fördjupning i spelteoretiska frågeställningar och en översikt över beteendekonomi, dvs. kunskap om verkliga människors beteende i valsituationer och i interaktion med varandra.

Självständigt arbete för magisterexamen – uppsatsarbete, 15 högskolepoäng

Kursen är obligatorisk för de studenter som vill göra en etappavgång och ta ut en magisterexamen i nationalekonomi. Studenter byter ut två kurser, däribland i Econometrics II, mot ett uppsatsarbete motsvarande 15 högskolepoäng.

Termin 3

Nationalekonomi, avancerad nivå, Offentlig ekonomi, 7,5 högskolepoäng. Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas olika problemställningar inom offentlig ekonomi, såsom hantering av kollektiva varor och externa effekter, kollektiva beslut, fördelningsfrågor och fiskal federalism. Kursen behandlar även frågor kring politisk ekonomi, såsom hur det ekonomiska utfallet påverkas beroende på om ett land tillämpar t ex direkt eller representativ demokrati.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Finansiering: Portföljvaljsteori, tillgångspriser och derivat, 7,5 högskolepoäng

Kursen, som även ges under termin ett (se ovan) är valbar mot andra kurser i nationalekonomi

på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas linjär- och icke linjär programmering, intertemporär optimering under säkerhet, portföljteori, arbitrage teori, obligationsportföljimmunisering samt portföljevaluering.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Utvecklingsekonomi: Policymaking i utvecklingsländer, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Kursen behandlar utformning av politik på olika områden i utvecklingsländer. Den behandlar teoretiska och tillämpade aspekter inom offentlig ekonomi när det gäller offentliga utgifter, skattepolitik (inklusive miljöpolitik), handelspolitik och bistånd. Effekter av politiska reformer på inkomstfördelning och fattigdom diskuteras. Kursen lägger tonvikt vid tillämpade modeller och innehåller laborationer med sådana modeller.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Makroekonomi, 7,5 högskolepoäng

Kursen är obligatorisk. Inom ramen för denna kurs behandlas matematiska metoder för dynamisk optimering, tillväxt och konjunkturcykler, konsumtion, investering, pengar samt arbetsmarknad.

Statistics, second level, Microeconometrics, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas modeller för binära beroende variabler, modellering av diskreta val, trunkerade och censurerade regressionsmodeller, modeller för urvalsselektion samt räknedatamodeller.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Riskhantering, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas finansiella instrument och marknader, beräkning av risk och osäkerhet i portföljer med olika instrument, bestämning av effektiva portföljer, matematiska metoder, indexmodeller, CAPM och APT, empiriska studier av portföljteori, marknadseffektivitet, modeller för marknadspriser, terminer, swappar, optioner samt prissättningsmodeller för optioner.

Nationalekonomi, avancerad nivå, Miljöekonomi, 7,5 högskolepoäng.

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs behandlas ekonomiska teorier för hållbar utveckling, marknadsmisslyckanden, incitamentsdesign, styrmedel, gränsöverskridande föroreningar och globala kollektiva varor, icke förnyelsebara och förnyelsebara naturresurser, miljövärdering, risk och miljö, handel och miljö

Nationalekonomi, avancerad nivå, Självständigt arbete, 30 högskolepoäng

Masterprogrammet innehåller ett obligatoriskt självständigt uppsatsarbete omfattande 30 högskolepoäng. Uppsatskursen kan påbörjas redan under de sista fem veckorna på termin tre och fortsätter sedan under större delen av termin fyra. I uppsatsen skall studenten genomföra en teoretisk eller empirisk analys som visar att hon/han tillägnat sig ekonomisk och statistisk metod och kan använda dessa för att analysera relevanta problem. Under den första delen av uppsatsarbetet som omfattar cirka en fjärdedel av det totala uppsatsarbetet skriver studenten en litteraturöversikt på det område det självständiga arbetet behandlar. Innan denna del avslutas skall studenten på ett obligatoriskt seminarium kortfattat presentera sin litteraturöversikt, redovisa vad uppsatsen kommer att handla om samt redogöra för vilka frågeställningar hon/han skall ta upp i uppsatsen.

Termin 4

Nationalekonomi, avancerad nivå, Marknad och styrning, 7,5 högskolepoäng. Kursen är valbar mot andra kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Kursen behandlar översiktligt spel- och informationsekonomiska aspekter på strategisk interaktion mellan marknadsaktörer och förutsättningarna för offentlig styrning och finansiering av vinstinriktade företag.

Statistics, second level, Financial and Macro Economic Time Series Models, 7,5 högskolepoäng

Kursen är valbar mot kurser i nationalekonomi på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs ges en återblick på tidsseriemodeller, finansiella tidsserier: ARCH/GARCH och stokastiska volatilitetsmodeller, makroekonomiska tidsserier: strukturella VAR-modeller, kointegration och jämviktskorrektion, dynamiska stokastiska allmänna jämviktsmodeller (DSGE).

Fortsättning *Nationalekonomi, avancerad nivå, Självständigt arbete, 30 högskolepoäng*
Fortsättning på uppsatsarbetet efter det första moment som eventuellt påbörjades under termin tre (se ovan). Uppsatsen skall försvaras på ett seminarium med opponenter. I kursen ingår även egen opposition och seminariemedverkan.

3.3 Studieformer

Undervisningen bedrivs huvudsakligen i form av föreläsningar, dock med ett stort inslag av inlämnings- och laborationsuppgifter samt PM med seminarier. Master- och magisteruppsats avslutas med ett seminarium. Studierna är utformade för att stimulera det kritiska reflekterandet, förmågan att söka och värdera information, förmågan att självständigt följa kunskapsutvecklingen samt förmågan att kommunicera muntligt och skriftligt. För närmare information om studieformer, se respektive kursplan.

4 INTERNATIONELLT STUDENTUTBYTE

Internationellt studentutbyte medges inom programmet.

5 BETYG OCH EXAMINATION

Om inte annat är föreskrivet i kursplanen skall, enligt 6 kap. 18 § HF, betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

Som betyg skall, enligt 6 kap. 19 § HF, användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd, om inte högskolan föreskriver annat betygssystem.

Rektor har beslutat att alla institutioner som har utbytesstudenter studerande vid sin institution skall rapportera betyg såväl enligt den svenska betygsskalan som ECTS-betygsskala (Rektors beslut nr 26/2002, Dnr 42-2002).

I de fall rektor medgivit avsteg från den tregradiga betygsskalan framgår detta av respektive kursplan.

Obligatoriska moment förekommer i form av skriftliga tentamen i sal, laborationer samt seminariemedverkan. För närmare information om kraven på obligatoriska moment och deras omfattning, se respektive kursplan.

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för examination.

6 EXAMEN

Magisterexamen (Degree of Master [One Year][with a major in economics])

En magisterexamen uppnås efter att studenten, utöver examen på grundnivå fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng, varav

- minst 45 högskolepoäng på avancerad nivå, varav
- minst 30 högskolepoäng med fördjupning inom ett huvudområde,
- ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom ramen för huvudområdet.

Masterexamen (Degree of Master [Two Years][with a major in economics])

En masterexamen uppnås efter att studenten, utöver examen på grundnivå, fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng, varav

- minst 90 högskolepoäng på avancerad nivå, varav
- minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom ett huvudområde
- ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng inom ramen för huvudområdet.

Mål, se punkt 2.2

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för examina.

7 BEHÖRIGHETSVILLKOR

7.1 Behörighetsvillkor vid antagning till programmet

För att vara behörig till programmet krävs att den sökande har

1. avlagt en kandidatexamen om minst 180 högskolepoäng, varav minst 90 högskolepoäng inom nationalekonomi med successiv fördjupning och 30 högskolepoäng i statistik eller motsvarande examen.
2. Engelska kurs B från gymnasiet.
Studenter med utländsk examen, som inte har engelska som modersmål skall dokumentera sina kunskaper i engelska genom att bifoga resultat från ett internationellt erkänt test i det engelska språket, till exempel TOEFL.

För ytterligare information, se Antagningsordningen.

7.2 Behörighetsvillkor vid antagning till kurs inom programmet

För att bli antagen till kurser inom programmet krävs att den studerande har den särskilda behörighet som föreskrivs. Den särskilda behörigheten framgår av respektive kursplan.

8 URVAL OCH PLATSGARANTI

Vid urval till programmet används urvalsgrunden betyg på kurser i nationalekonomi.

9 TILLGODORÄKNANDE AV TIDIGARE UTBILDNING

Beslut om tillgodoräkning av kurs i generell examen, om bedömningen sker i samband med begäran om examensbevis och kan betraktas som rutinmässig, fattas av processchefen för Studentservice (se delegationer i utbildningsfrågor).

Beslut om tillgodoräkning i övriga fall fattas av respektive akademichef (se delegationer i utbildningsfrågor).

För ytterligare information, se lokala riktlinjer för tillgodoräkningen.

10 ÖVRIGT

Undervisningsspråket på kurser som ingår i programmet är engelska.

IKRAFTTRÄDANDE- OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER (6 KAP. 17§ HF)

Denna utbildningsplan gäller från och med höstterminen 2010.

De som påbörjade utbildningen höstterminen 2007 har rätt att slutföra utbildningen i enlighet med den utbildningsplan som fastställdes den 12 juni 2007 till och med vårterminen 2010.

De som påbörjade utbildningen höstterminen 2008 har rätt att slutföra utbildningen i enlighet med den utbildningsplan som fastställdes den 12 juni 2007 till och med vårterminen 2011.

De som påbörjade utbildningen höstterminen 2009 har rätt att slutföra utbildningen i enlighet med den utbildningsplan som fastställdes den 12 juni 2007 till och med vårterminen 2012.